

Scurt istoric

luni, 10 noiembrie 2008

Najstarije mjesto u kojemu žive Hrvati u Rumunjskoj je Karașevu. Spominje se u zapisima 1299. g. , a u Geografskom rjeniku Transilvanije, Coriolana Suci 1333. g. U XVI vijeku Karașevu je dobilo status oppiduma (administrativnog centra ili grada). Ostala mjesta u Karașev - Severinskoj županiji su u istom rjeniku, u slijede im godinama: 1562. g. - Jabale , 1564. g. - Lupak, 1598. g. - Klokoti , 1690. g. - Ravnik, 1723. g. - Vodnik.

Pored postoje ih naselja, spominju se i druga mjesta: Seliște (nedaleko od Buja), Gariște (u blizini Nermi), T6lva (u blizini Lupaka) i Jaszenovac (u blizini Klokoti).

Danas hrvatski živalj u karașevskim naseljima broji 6.700 dușana. Do prve polovice XIX stoljeća brojalo je cca. 10.000 žitelja . Nakon dviju seoba na istok (u Slatinu Timiș) i na zapad u Alibunar, broj stanovnika smanji se na današnju brojku. Hrvatska naselja između Begeja i Tamișa zabilježena su kao slijedeća: 1739. g. - Rekaș , 1741. g. - Keșenej 1800. g., 1801 (tu su bile samo izgrađene ulice u postojećim naseljima). Od Hrvata u Lipovi (Aradska županija) ostali su samo spomenici u groblju i usmena predaja o njima i putopisna zabilježja. Najstarija crkva Hrvata u Rumunjskoj je u Karașevu, koja je izgrađena 1726. g. Predaja govori da je prva crkva karașevskih Hrvata bila na Mostiștu, gdje je trag ostao jedino križ uklesan u kamen. Krajem XIII vijeka u Karașevu postojalo je snažno katoličko sjedište u kojemu su služili franjevački redovnici u franjevačkom samostanu. Franjevci su zamijenili isusovci početkom XVIII vijeka, red koji je ostavio duboke tragove u građenju crkve i crkvenoj pučkoj prosvjeti. Njima dugujemo prve škole na materinjem jeziku, najprije Michovilu Lovinini u koga smatramo našim prosvjetiteljem i osnivačem organizirane pučke škole u našim krajevima, koje su ostale do početka XX stoljeća. U ostalim mjestima gdje žive Hrvati crkve su građene slijedećim redom: Ravnik 1787 , Lupak 1844, Klokoti 1846, Rekaș; 1914, Nermi 1970, Jabale 1974, Vodnik 1982.